A. 1857.

Opregte

HAARLEMSCHE

van

N°. 250.

Donderdagsche

COURANT

22 October.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

WEENEN, 18 October.

De herinnering aan den slag bij Leipzig is voor het hôtel der invaliden met militaire plegtigheid gevierd, doch op eene zeer kleine schaal, vermits daartoe niet meer dan een battaillon infanterie en een eskadron ruiterij waren uitgerukt.

— De europesche commissie voor de vaart in de monden van den Donau heeft een reglement van politie vastgesteld voor de haven van Sulina. Naar luid van dit reglement, zal aldaar een haven-kapitein worden belast met het bewaren van de goede orde en met het handhaven der verordeningen tegen brand en op het blusschen daarvan, indien dit onheil zich mogt voordoen. Ter ondersteuning van zijn gezag zal in die haven een turksch wachtschip aanwezig zijn.

BERLIJN, 20 October.

Het ochtend-berigt, nopens den toestand des Konings van heden, luidt als volgt: „Z. M. de Koning heeft gisteren een geheel uur buiten het bed doorgebragt, zonder zich daardoor zeer vermoeid te gevoelen. Gedurende den nacht heeft Z. M. acht uren een rustigen slaap genoten".

Hoezeer de ligchamelijke krachten des Konings langzaam toenemen, houdt men zich hier ter stede overtuigd, dat er in elk geval een zeer geruime tijd zal verloopen, alvorens Zr. Ms. geestgesteldheid hem zal veroorloven, zich op nieuw met de zorg voor het beleid der staats-aangelegenheden te belasten, derwijze, dat daarin op de eene of andere wijze zal behooren te worden voorzien. Men verzekert, dat de *Prins van Pruissen* bepaaldelijk weigert om, ook tijdelijk, als de vertegenwoordiger des Konings op te treden, zoolang hem daartoe niet eene behoorlijke en allezins geldende volmagt van Z. M. is verstrekt.

VAN DEN RIJN, 20 October.

Uit Denemarken wordt gemeld, dat de Koning den algemeenen Rijksdag tegen den 14den Januarij heeft bijeengeroepen.

— In Petersburg is eene verordening bekend gemaakt, waarbij de havens van Anapa, Suchum-kalé en Redut-kalé, aan de aziatische kust van de Zwarte-zee, voor de vreemde schepen worden geopend, welke daartoe van een russisch visum zijn voorzien.

PARIJS, 19 October.

De dagbladen deelen thans den geheelen inhoud mede van de laatstelijk door de Porte, betreffende de vorstendommen, uitgevaardigde nota, welke de dagteekening voert van 23 September, en alzoo is afgezonden vóór dat de uitslag der verkiezingen, die ten gunste is geweest van de vereeniging der vorstendommen, bekend was. Het is eene uitgemaakte zaak, dat de turksche Regering heeft verklaard, dat, hoedanig de wensch, door de speciale divans uittebrengen omtrent de vereeniging der beide gewesten, ook zijn moge, dit vast is, dat zij zal blijven volharden bij het tegenovergestelde gevoelen.

Deze nota wordt hier te lande zeer gestreng beoordeeld, en men maakt de aanmerking, dat terwijl Frankrijk en de andere mogendheden, die zich aan dat Rijk hebben aangesloten, zich met de meest mogelijke naauwgezetheid hun gevoelen hebben voorbehouden, in afwachting van het officiële antwoord, 't welk van wege de belanghebbende bevolking zal worden gegeven, Turkije den knoop doorhakt in zijn exclusief belang en zonder zich in 't minst te bekommeren over de verpligtingen, waartoe het zich heeft verbonden.

Van dien kant wordt daarbij gevoegd, dat men in de jaarboeken der diplomatie te vergeefs zal zoeken naar het voorbeeld eener zoo zonderlinge en indedaad onbegrijpelijke handelwijze, en het dan ook te verwachten is, dat, indien Turkije heeft gedacht, dat het zich op die wijze zou verheffen in de algemeene schatting van Europa, het zich allezins in zijne berekeningen zal hebben bedrogen. Zooals de zaken thans staan, is de strijd niet meer tusschen Turkije en de vorstendommen, maar indedaad tusschen die mogendheid en het parijsche Congres; daardoor is het vraagstuk weder van algemeenen europeschen aard geworden. De tijd zal leeren, of de verblinde aanmatiging van de Porte de bovenhand zal behouden, dan wel of het goede regt, voortspruitende uit de loyale naleving van geslotene tractaten en met gemeenschappelijk goedvinden in het algemeen belang aangegane verbindtenissen en genomene besluiten, ten laatste zal zegevieren.

Naar men verzekert, zal de Porte het niet bij deze diplomatieke nota laten blijven, maar is zij voornemens om hare aanspraken te doen verdedigen door *Fuad-bassa*, den gewezen minister van Buitenlandsche Zaken, die naar het Congres zal worden afgevaardigd, ten einde den turkschen vertegenwoordiger *Djemel-bey* ter zijde te staan.

Mogt de Porte aan dit haar voornemen gevolg willen geven, dan zal het Congres wel denkelijk, wat zijne zamenstelling aangaat, eenige wijziging moeten ondergaan. Tot dusver is het bepaald, dat die diplomatieke vergadering zal bestaan uit de thans hier gevestigde vertegenwoordigers der belanghebbende mogendheden. Wordt Turkije door twee organen vertegenwoordigd, te weten, door zijnen gewonen ambassadeur en tevens door een zijner hoogst geplaatste en invloedrijkste staatslieden, dan zullen wel denkelijk ook de overige mogendheden zich verpligt gevoelen om dergelijke beschikkingen te nemen.

Eene telegrafische depeche uit Bucharest, van 17 October, deelt de zamenstelling mede van het hoofdbureau van den Divan van Wallachije, van welke vergadering de metropolitaan regtens de voorzitter is. De vice-president, de vier secretarissen en de drie questoren behooren alle tot de partij der unionisten.

— Het half-officiële dagblad *le Patrie* vermeldt de aankomst in deze hoofdstad van den spaanschen staatsman, den heer *Mon*, die tot dusver de betrekking van gezant te Rome heeft bekleed en onlangs door Koningin *Isabella* tot lid van het ministerie *Armero* is benoemd. — Men maakt de aanmerking, dat de heer *Mon* niet den naasten weg heeft genomen om zich uit Rome naar Madrid te begeven, en dat aan zijn kort verblijf alhier zal denkelijk eenige politieke beteekenis moet worden gehecht.

— De stedelijke raad dezer hoofdstad heeft bepaald, dat de nieuwe boulevard, welke zal worden aangelegd van de kazerne bij le Chateau d'Eau naar de Barrière-du-Trône, den naam zal dragen van „le Boulevard du Prince *Eugène*" en dat een standbeeld van dien Prins zal worden opgerigt op een plein, omstreeks het midden van dien boulevard.

PARIJS, 20 October.

De *Moniteur* behelst heden een keizerlijk besluit, waarbij vrij wordt verklaard de invoer van ruw gegoten ijzer, ijzer in staven, ijzerblad, staal in staven en geplet koper, bestemd voor de vervaardiging van werktuigen, mitsgaders voor schepen en ijzeren vaartuigen, welke naar het buitenland moeten worden uitgevoerd.

— Het discouto van de Bank is van 6½ op 7½ pc. verhoogd.

— Naar men verneemt, zullen de europesche mogendheden, aan welke de laatste turksche circulaire is gerigt, zich verbinden om vooreerst daarop niet te antwoorden, op grond, dat de zaak der vorstendommen den regelmatigen loop moet volgen, welke haar door het parijsche Congres is aangewezen. Het stilzwijgen, 't welk de mogendheden omtrent deze circulaire wel denkelijk zullen bewaren, zal, naar men meent, de meest duidelijke en allezins te regtvaardigen veroordeeling zijn van de valsche stelling, in welke de Porte zich door haar eigen toedoen heeft geplaatst.

— Zoo als is medegedeeld, bestaat er verschil van gevoelen omtrent de toepassing van het tractaat van Parijs wat de vaart op den Donau aangaat, en beweert het oostenrijksche lid der commissie, met de regeling van dat punt belast, in strijd met zijne ambtgenooten, dat de bepalingen van dat tractaat alleen geldende zijn voor de monden van dien stroom.

Men begrijpt hier niet, hoe iets dergelijks kan worden beweerd en op welke gronden Oostenrijk zich in dezen beroept, tot staving van een gevoelen, 't welk lijnregt strijdig is met het parijsche vredes-tractaat, 't welk bepaaldelijk spreekt van bepalingen, die *op den Donau en zijne monden* toepasselijk zijn. Het Congres heeft eene europesche aangelegenheid willen regelen en zich geenszins bezig gehouden met een onbeduidend vraagstuk van plaatselijken aard. Het schijnt, dat ook dit punt voor goed door het parijsche Congres zal moeten worden beslist, en het is te verwachten, dat alsdan de oostenrijksche uitlegging zal worden veroordeeld. De oostenrijksche commissaris heeft geweigerd om de officiële kaarten, betreffende den Donau, aan de commissie overteleggen, 't welk niet voor het goed regt van die mogendheid schijnt te pleiten.

— Eindelijk heeft het officiële spaansche dagblad het stilzwijgen afgebroken, ten einde eenige bijzonderheden mede te deelen, aangaande de thans plaats hebbende ministeriële wijziging te Madrid. In het nummer van 16 October worden verscheidene koninklijke besluiten uitgevaardigd, waarbij het ontslag der aftredende ministers wordt aangenomen. Tevens blijkt het thans officiëel, dat de Koningin niet den generaal, maar den admiraal *Armero* heeft benoemd tot voorzittenden minister en minister van Oorlog.

— Den 13den October is de Paus uit Rome naar Civita-Vecchia vertrokken. Behalve die haven zal de opperste kerkvoogd ook de stad Cornetto en eenige nabijgelegene plaatsen bezoeken. Denkelijk zou hij slechts kort uit Rome afwezig blijven, en op of omstreeks den 17den dezer aldaar terugkomen.

— Het wordt thans als zeker gemeld, dat het Congres niet, zooals aanvankelijk is aangekondigd, in de maand November zal bijeen komen.

LONDEN, 19 October

De dezer dagen hier ontvangene tijdingen uit Melbourne, van het midden der maand Augustus jl., luiden zeer gunstig omtrent de opbrengst der goud-mijnen. In de drie laatste weken waren met de geregelde transporten uit de dusgenaamde goud-districten aangevoerd 164,320 oncen goud, hetgeen ruim 40,000 oncen meer is dan in dezelfde weken van het jaar 1856. De uitvoeren uit Melbourne hadden in de drie laatste weken bedragen 158,211 oncen. — In deze berigten wordt in 't bijzonder hoog opgegeven van den rijkdom der mijnen, welke voor eenigen tijd in het Ararat-gebergte ontdekt zijn. Het aantal der personen, welke zich in de laatste maanden aldaar gevestigd hebben en meerendeels met het goud-delven bezighouden, beloopt niet minder dan 50 à 60,000.

Ook ten aanzien van de uitbreiding van den landbouw in de kolonie luiden deze berigten allezins gunstig. In het jaar 1854—55 werden 54,715 acres bebouwd; in 1855—56 is dit getal gestegen tot 1,151,000 acres, en heeft onder anderen de opbrengst van tarwe 1,700,000 bushels en die van haver 530,000 bushels beloopen. De prijs der landerijen was bij voortduring stijgende; in de laatste dagen waren kroon-gronden van slechte hoedanigheid, op weinige uren afstand van Melbourne, gemiddeld voor 30 p. st. per acre verkocht.

— In een bijzonderen brief uit Parijs, van eene doorgaans goed onderrigte zijde afkomstig, wordt gemeld, dat de britsche gezant bij het spaansche Hof, lord *Howden*, dezer dagen op St. Cloud een langdurig onderhoud met den Keizer gehad heeft over de aangelegenheden van Spanje, hetwelk tot uitslag heeft gehad, dat daaromtrent eene volkomene overeenstemming tusschen de twee mogendheden bestaat. De berigtgever voegt daarbij: „Het is te hopen, dat de bekendheid met deze daadzaak de partij van den teruggang te Madrid in het doordrijven van hare verderfelijke ontwerpen zal stuiten."

— De *Times* vestigt heden de aandacht op den jegens dit Rijk vijandigen toon, waarop sommige buitenlandsche dagbladen over den indischen opstand spreken. „Terwijl de bevolking van Engeland (dus leest men onder anderen in dat blad) den voorspoed of den tegenspoed van hare nabuuren met eene waardige bedaardheid kan aanzien, en zich wel zou wachten van zich verheugd te betoonen over de moeijelijkheden, waarmede zij tijdelijk te kampen hebben, vindt men dagbladen op het vasteland, die hunne vreugde over het vermoorden van onze officieren en over de in Indie heerschende regeringloosheid niet zoeken te verbergen. Maar nimmer gevoelen wij Engelschen de zedelijke meerderheid van ons volk sterker, dan wanneer wij zien, tot welke laagheden onze buitenlandsche mededingers vervallen om de jaloerschheid, welke onze voorspoed hun inboezemt, aan den dag te leggen. — Ieder redelijk mensch begrijpt, dat de woorden „menschlievendheid" en „christendom", waarmede sommige buitenlandsche bladen tegen ons schermen, slechts voorwendsels zijn. De fransche dagbladschrijvers, die ons aanvallen, weten zeer goed, dat ons gouvernement in hooge mate verlicht en menschelijk geweest is; dat Indie aan ons verschuldigd is alles wat het is en wat het zal zijn. — Jaloerschheid is de bron, waaruit al die blijken van vreugde over de moeijelijkheden, waarmede wij nu te kampen hebben, en al die uitvallen over onze onmenschelijkheid en ongodsdienstigheid voortvloeijen, en over weinige weken zal diezelfde hartstogt zich in eene kwalijk verborgene verbittering over de herstelling van ons gezag openbaren".

— Het disconto der Eng. Bank is heden van 7 tot 8 pc. verhoogd. Nadat dit ter beurze bekend was geworden, gingen de 3 pc. gecons. resc., welke tegen 88⅜ à ½ verhandeld waren, terug tot 88⅛ à ¼.

LONDEN, 20 October.

De heer *Willoughby*, lid van het Parlement en een der 24 directeuren van de O. I. Compagnie, heeft zich onlangs, in eene volks-vergadering te Leominster, nopens de indische aangelegenheden verklaard, en daarbij betuigd, dat hij een groot gedeelte van zijn leven in Britsch Indie heeft doorgebragt, en zich verzekerd houdt, dat het oproer daar te lande geen nationale opstand is; — dat de meerderheid der bevolking vóór de Engelschen gestemd is; — dat de inlandsche Vorsten, op weinige uitzondering na, even zoo gezind zijn en de Britten ondersteunen; — dat de bevolkingen van ver afgelegene gewesten zelfs der Regering onderstand hebben doen toekomen; — maar dat de opstand alleen als van een militairen aard moet worden beschouwd.

Naar zijn inzien was het inlandsche bengaalsche leger, sedert langen tijd bewerkt, rijp voor den opstand, en heeft het verstrekken van aan de inlanders verdachte patronen, met sluwheid aan de onkundige menigte voorgedragen, den stoot daaraan gegeven.

De spreker heeft zich gelukkig geacht, van te kunnen verzekeren, dat het volstrekt niet is gebleken, dat het bedrijf der missionarissen aanleiding heeft gegeven tot het oproer, en heeft ook de O. I. Compagnie vrijgesproken van den blaam van de uitbreiding van het Christendom niet genoegzaam te hebben bevorderd. Hij heeft ten slotte gewezen op de belangrijke taak, welke het britsch gezag thans nog in Indie heeft te vervullen, en heeft begrepen, dat, bij een onpartijdig parlementair onderzoek, zal blijken, dat, indien de Compagnie in sommige opzigten mag hebben gedwaald, zij in andere gewigtige diensten heeft bewezen.

BRUSSEL, 20 October.

De laatste officiële nota in den *Moniteur* wordt door de liberale partij geenszins beschouwd als eene mededeeling, bestemd om het publiek voortelichten, maar daarentegen eenig en alleen als een middel om op de kiezers te werken. Te dezer zake wordt aangemerkt, dat tot dusver 's Konings ministers het beneden hunne waardigheid hebben beschouwd, om zich met het verkiezings-werk intelaten, doch dat thans de zaken veranderd zijn, en de heer *de Decker* begrepen heeft, dat de partij, die het woord „*Cretins*" niet vergeeft, het bij de aanstaande verkiezing hard te verantwoorden zal hebben, en hij alzoo zedelijk verpligt is, om boete te doen en haar eenigermate te hulp te komen.

Van deze liberale zijde wordt verder aangemerkt, dat de heer *de Decker*, aldus te werk gaande, indedaad handelt in 't belang der anti-clericale partij. Van wege het ministerie wordt verklaard, dat het *voorstel* tot *verdaging* der liefdadigheids-wet zal worden gedaan. Deze verklaring is regtstreeks in strijd met het gevoelen der voornaamste clericale organen, die sedert vijf maanden dagelijks, 't zij onbewimpeld, 't zij in bedekte termen, te kennen geven dat er aan zoodanige verdaging niet kan worden gedacht.

Het ministerie spreekt van *verdaging*; doch dit beduidt niets, vermits het altijd de vraag zal zijn, of de meerderheid hare toestemming tot die verdaging zal geven en niet veeleer gezind zal zijn om de wets-voordragt zelve goedtekeuren. De kiezers moeten nu goed toezien en zorgen,

dat bij de aanstaande verkiezingen zooveel mogelijk liberale vertegenwoordigers worden verkozen. Dit zal voor het ministerie zoowel als voor de meerderheid eene heilzame waarschuwing zijn. Volgens de tegenstanders der clericalen, vordert de rust in het land, dat de liefdadigheids-wet worde *ingetrokken*, en kan alleen eene afdoende overwinning der liberalen bij de aanstaande gemeente-verkiezingen daartoe leiden

— Het besluit des Konings, waarbij Zr. Ms. besluit van 31 Augustus, betreffende de op 30 Mei plaats gehad hebbende militaire tusscheukomst te Gend, wordt gehandhaafd, geeft steeds aanleiding tot spanning. Het hier uitkomende clericale hoofdorgaan drijft dapper den spot met het gendsche raadslid, den heer *Dubois*, die heeft gesproken „als of hij al de onafzetbare regters in zijn zak had, en als of allen van zijn gevoelen waren." Verder moet het, volgens dat orgaan, als eene zonderlinge omstandigheid worden beschouwd, dat de liberalen zich zeer hebben beklaagd over den burgemeester *Delehaye*, omdat deze drie weken heeft gewacht, alvorens het besluit van 31 Augustus ter kennis van het gemeentebestuur te brengen, en die thans weder hevig wordt doorgestreken, omdat hij het koninklijk besluit van den 14den October onverwijld ter kennis van dien Raad heeft gebragt.

's GRAVENHAGE, 21 October.

Z. M. de Koning heeft benoemd tot raadsheer in het Hof van Utrecht jhr. mr. *A. Coenen van 's Gravesloot*, en heeft den heer *W. J. L. Grobbée*, contr. 2de klasse te Delft, overgeplaatst naar 's Gravenhage, in de 2de afd. in- en uitg. regten en accijnsen.

Z. M. heeft benoemd tot heemraad in het polder-district van Wageningen en Bennekom *G. v. Zadelhoff*; tot hoogheemraad van den Krimpenerwaard *A. Dupper Dz.*; tot heemraad van den Anna-Paulowna-polder jhr. *P. N. Quarles v. Ufford*; tot schout van den polder Breukelerwaard jhr. *A. H. Clifford*, en tot secr. *G. G. v.d. Andel*; tot heemraad van den polder Mastwijk *E. Legemaat*; tot heemraden bij het collegie over de Eem, beken en aankleven *G. J. G. Bockom Maas* en mr. *E. L.* bn. *v. Hardenbroek.*

— Bij beschikking van den 17den October is aan den heer *Friedrich Martijn Carsjens*, tot wederopzegging, vergunning verleend om zijne stoombootdienst tusschen Amsterdam, Alphen en Oudshoorn (concessie van 20 Junij 1857) uit te strekken tot Leyden.

— Den 19den October zijn door de commissien van rapporteurs vastgesteld de voorloopige verslagen, betreffende het onderzoek in de afdeelingen der Tweede-Kamer van de *zesde* en *zevende* hoofdstukken der staatsbegrooting voor 1858, betreffende de ministerien van Eeredienst.

De bedenkingen, nopens het wenschelijke van de afschaffing dezer ministerien, zijn weder ter sprake gebragt, even als de daartegen ingebragte redenen tot derzelver behoud. De leden, die voor de afschaffing gestemd waren, hebben gemeend, dat zij, na de regeling van het r. k. kerkgenootschap hier te lande, in het belang van de onafhankelijkheid dezer Kerk gevorderd werd. Men verlangde van den minister voor de hervormde Eeredienst te vernemen, of zijne zienswijze nopens het behoud van dit ministerie overeenkomt met die van zijnen voorganger. Men heeft verder verlangd, onderrigt te worden nopens den stand der regeling van de collatie-regten en van het regt der handopening.

Eenige leden hebben hun genoegen betuigd over de verbetering van het lot der predikanten, welker bezoldiging geene *f* 800 bedraagt, en hebben de Regering aangespoord om op dien weg voorttegaan. Andere hebben dit niet overeenkomstig geoordeeld met den geest van art. 168 der Grondwet, en hebben begrepen, dat aan de Kerk, en niet aan den Staat, de zorg is opgedragen om aan de godsdienstige behoeften der geloovigen temoet te komen, en dat gemeentenaren daarin behooren te voorzien. De eerstgenoemde leden hebben daartegen aangevoerd, dat de 2de al. van dit art. niet te angstvallig behoort te worden uitgelegd, en dat, bij de toenemende bevolking, uitbreiding van de godsdienstige opleiding der natie toch ook als staatsbelang moet worden aangemerkt.

Ten aanzien van het *zevende* hoofdstuk is aanmerking gemaakt op de steeds toenemende verhooging der uitgaven: waaruit sommige leden hebben afgeleid, dat het vermeerderen van tractementen hier regel wordt, om alzoo van lieverlede tot bezoldigingen te komen, welke den titularissen een voldoend middel van bestaan verzekeren. In den boezem der commissie hebben deze beschouwingen tegenspraak gevonden, en is beweerd, dat het de bedoeling van art. 168 van de Grondwet niet kan zijn om, indien van de behoefte blijkt en de staat der geldmiddelen dit veroorlooft, de bestaande geestelijken niet tegemoet te komen en daarmede de Kerk in de rigtige vervulling harer roeping te ondersteunen.

Men heeft aanmerking gemaakt op het subsidie van *f* 7000 voor de nieuwe kerk te Wijk-Maastricht, waarvoor de provincie, de burgerlijke en kerkelijke gemeente zulke zware bijdragen leveren, en men heeft gevraagd, of dit subsidie niet beter zoude zijn besteed voor Haarlemmermeer, Moerdijk of andere plaatsen, alwaar veel grootere behoefte aan een kerkgebouw bestaat.

— Den 17den October is het voorloopig verslag vastgesteld van de commissie van rapporteurs over het *achtste* hoofdstuk der staatsbegrooting, houdende kosten van het departement van Marine.

Bij de beoordeeling van het hooge cijfer van dit hoofdstuk heeft men gewezen op eene vergelijking van het aantal bodems, 't welk in 1854 't zij in dienst, het zij in conservatie of in aanbouw was, en 't welk destijds in alles 145 vaartuigen bedroeg, en op het aantal, 't welk in 1857 voorhanden was, en 134 vaartuigen beliep, en heeft men daaruit willen afleiden, dat men met de uitbreiding der scheepsmagt nog niet ver gevorderd was. Men heeft ook opgemerkt, dat de voorraad van eikenhout wel is vermeerderd, maar die van ijzer, masten en touwwerk daarentegen verminderd.

Van eene andere zijde is daartegen aangemerkt, dat men bij deze beoordeeling niet behoort te letten op het aantal der schepen, maar daarentegen op den toestand, in welken deze in 1854 en thans gevonden worden; — dat, wel is waar, het aantal rader-stoomschepen van 18 tot 15 is verminderd, maar dat daarentegen in dienst of in aanbouw zijn 2 korvetten met stoomvermogen, 3 schroefstoomschepen 2de, en 4 der 3de klasse.

De vraag heeft zich voorgedaan, of men thans met den aanbouw van schepen in de goede rigting is, niet alleen wat het model betreft, maar ook wat het charter aangaat. Ongaarne zoude men willen toegeven aan eene neiging tot den aanbouw van zware schepen, ten einde met kleine eskaders kruistogten te doen, ten koste van de in de O. Indien zoo noodige kleinere vaartuigen, en ten opzigte van het model had men zich gevleid met eenige inlichting, nopens hetgeen de ondervinding deswegens had geleerd, om met kracht op dien weg te kunnen voortgaan, waaromtrent niet al de leden gerust waren, en wel zouden willen onderrigt worden, wat er was van de meening van sommigen, als of de nieuw gebouwde schepen te rank waren en daardoor ongeschikt om het voor dezelve bestemde aantal stukken geschut te dragen.

In eene der afdeelingen is het opheffen van de directie te Helvoetsluis wenschelijk geacht, als, na de voltooijing van het drooge dok te Willemsoord, overbodig. In de commissie is dit denkbeeld bestreden, maar heeft men opgemerkt, dat de inrigting van Vlissingen steeds als eene belangrijke werf van *aanbouw* wordt aangehouden, ofschoon die plaats, ter zake van hare ligging, in geval van oorlog, daartoe allezins ongeschikt kan worden geacht.

Men wenscht te vernemen, welke uitkomst de aanbouw op bijzondere scheepswerven heeft opgeleverd.

Omtrent de kosten en de inrigting van het instituut voor de marine te Willemsoord zijn aanmerkingen gemaakt. Men vreesde, dat door de verlaging der voorwaarden der toelating, een goed deel van den beschikbaren leertijd door het aanleeren der voorbereidende kundigheden verloren zoude gaan, en jongelingen zouden worden aangenomen, welke minder goed naar den geest waren ontwikkeld, en dat ook het aantal der officieren, met het onderwijs belast, te gering was om daarin te voorzien. Men heeft ook aanmerking gemaakt op de kosten, en getwijfeld, of daarbij wel de vereischte spaarzaamheid werd in acht genomen. Men heeft ook voor de aanneming van jonge lieden, voor den scheeps- bouw bestemd, meerdere blijken van bekwaamheid verlangd, dan voor de toelating der verdere adelborsten.

— Den 20sten October is het voorloopig verslag der rapporteurs over het *tiende* hoofdstuk der staatsbegrooting, de kosten van het departement van Oorlog, vastgesteld. Vele leden hebben weder aanmerking gemaakt op het hooge cijfer van dit hoofdstuk. Men heeft van die zijde weder gewezen op de verklaringen van den tegenwoordigen minister en op die van zijnen voorganger, en men heeft dit te gereeder gedaan, vermits, naar het inzien dezer leden, bij een meer en meer gevestigden staat van vrede in Europa, kostbare wapeningen minder noodzakelijk konden worden geacht.

Andere leden hebben echter, zonder daarom de onderwerpelijke begrooting goed te keuren, geoordeeld, dat, met het oog op de diensten, uit het leger verkregen, het hooge cijfer geen grond tot afkeuring kon opleveren, zoolang men niet bepaaldelijk kon aanwijzen, op welke deelen de vermindering moest drukken, ten aanzien waarvan de voorstanders dezer vermindering in gebreke waren gebleven. Ook in den tegenwoordigen toestand van Europa hebben de eerstgenoemde leden weinig reden tot geruststelling gevonden, en gemeend, dat ten allentijde kleinere Staten onverwachts en plotseling kunnen worden bedreigd, en overrompeling alsdan dikwerf onherstelbaar is, en het alzoo meer dan ooit noodzakelijk is om op onverwachte omstandigheden bereid zijn.

Vrij algemeen is de wenschelijkheid erkend, dat er tusschen het leger in de O. Indien en in het vaderland meer verband mogt worden daargesteld, opdat aanvulling en versterking van troepen met meer gemak mogt kunnen plaats hebben.

Men heeft weder aanmerkingen gemaakt op het beheer, 't welk niet spaarzaam genoeg is voorgekomen, en ten aanzien van de behoeften der genie, op het meermalen geopperde denkbeeld, dat vestingen, als Maastricht en Venlo, konden worden ontbeerd. Men heeft ook gewenscht te vernemen, of de aanzienlijke kosten, aangevraagd voor werken aan den Helder en voor de Hollandsche-linie enz. overeenkwamen met de uitkomsten van de beraadslagingen van het committé van defensie.

De heer *v. Bosse* heeft eene nota ingeleverd, waarin hij tracht aantetoonen, dat het bestuur van het leger in Nederland, in verhouding, kostbaarder is dan in Belgie.

— Den 20sten is ook het verslag vastgesteld over het *elfde* hoofdstuk der staatsbegrooting, nopens het dep. van Kolonien.

Daaruit blijkt, dat vele leden geen genoegen hebben genomen met het uitstellen eener wet op de verantwoording van de koloniale geldmiddelen, bij art. 60 der Grondwet voorgeschreven, tot na het daarstellen der comptabiliteits-wet in het moederland.

Men heeft gewezen op de dringende noodzakelijkheid van te nemen maatregelen tegen de uitbreiding van het chinesche element op Java.

Met het oog op het votum van de Kamer, houdende, dat het drukpers-reglement voor Indie eene herziening behoeft, verlangt men te weten, of daar gevolg aan is gegeven. Men heeft ook inlichting verlangd, nopens het regt, 't welk Nederland moet geacht worden te hebben op de Koko 's-eilanden, en men heeft aangedrongen op eene hervorming van de delftsche Academie.

— H. Ingelanden van den Haarlemmermeer-polder hebben zich op nieuw tot de Tweede Kamer gewend met een adres, bezwaren inhoudende tegen de op nieuw ingediende voordragt, bij welke de in dien polder gelegen landen, ten behoeve van de gemeente Haarlemmermeer, met eene belasting zouden worden bezwaard.

— De afdeelingen van de Tweede-Kamer der Staten-generaal hebben gisteren het onderzoek over de ontwerpen van wet, betrekkelijk de afschaffing der slavernij in West-Indie, ten einde gebragt. Heden onderzoeken zij die nopens de geneeskundige staatsregeling. Men verwacht, dat morgen of overmorgen de werkzaamheden in de afdeelingen zullen afloopen. De ontwerpen, gisteren ingekomen, zullen eerst na de hervatting van de werkzaamheden der Tweede-Kamer, in de afdeelingen worden onderzocht. Men verzekert, dat de Kamer slechts twee à drie weken uiteengaat. Gedurende dien tijd zetten de commissien van rapporteurs hare werkzaamheden voort, en worden de verslagen over de ontwerpen, die in de afdeelingen onderzocht zijn, opgemaakt. De Regering, die deze verslagen achtervolgens ontvangt, brengt geleidelijk hare antwoorden in gereedheid; zoodat de Kamer, na hare terugkomst, in staat zal zijn om onverwijld over de ontwerpen der staatsbegrooting van 1858 en andere ontwerpen te beraadslagen.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 21 October. Den 20sten dezer in Texel binnengekomen: *Prins Maurits*, Bart, Batavia; *Tjakina*, van Sluis, Londen; *Rahard*, Hansen, Koningsbergen; *Commercien*, Gjersoe, Fredrikstad. Gisteren nog: *Admiraal Jan Evertsen*, Kuyper, Batavia. Voor den wal: *Marianne*, Tjebbes, Lombock naar Amsterdam, met een loods aan boord; en uitgezeild: *Frouwina Elisabeth*, de Jonge, Genua; *Flambeau*, le Goupel, Nantes; *Guilhelmo*, Contente, Newcastle; *Thomas & Hannah*, Catchpole en *Lamont*, Prince, beide naar Sunderland; *Nordstjernen*, Roed, Fredrikstad; *Vrede*, Ellingsen, Osterrisoer; *Anne Marie*, Salvesen, Tvedestrand; *Johanna*, Meedendorp, avontuur. Wind o.

Den 20sten dezer in Helvoet binnengekomen: *Frewartha*, Tomlinson, Alloa; de stoomb. *Louise*, Grangemouth; *Holy Rood*, Leith; *Geertruida Jacoba*, Potjer, St. Petersburg; *Minerva*, Christensen, Holmstrand; en uitgezeild: *Johanna & Geertruida*, Flens, Londen,

Den 28sten Julij te Melbourne binnengekomen: *Maria Elisabeth Margaretha*, Bauditz, Liverpool.

Den 17den Sept. te Bombay binnengekomen: *Cornelis Gips*, van Rhijn van Alkemade, Cardiff.

Den 21sten Sept. van Suriname uitgezeild: *Lonisa Wilhelmina*, van Campen, Rangoon naar Amsterdam, na volbragte reparatie.

Den 12den Sept. te Curaçao binnengekomen: *de Amstel*, Weitinga en 17 dito *Pegasus*, Hofker, beide van Amsterdam; en uitgezeild: 22 dito *Santa Rosa*, Buikes, Amsterdam.

Den 27sten Sept. te Madera binnengekomen: het ned. oorl. fregat DE RUYTER, kapt. van Maldeghem, Middellandsche-zee, zou naar Teneriffe vertrekken.

Den 18den dezer van Plymouth uitgezeild: de stoomboot *Ondine*, Amsterdam naar Bordeaux, na volbragte reparatie.

AMSTERDAM, 20 October. Volgens brief van kapt. Hoekstra, voerende het fregatschip *Palembang*, van hier naar Batavia, was hij 13 Sept. in goeden staat zeilende op 10° n. b. en 27° w. l. De equipage en troepen waren welvarende.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

21 *October* 1857. 4½ *ure.*

	van	tot	gebl.		van	tot	gebl.
Ned. Thesaur.	103½	--	-	*Polen* O. 4 p	78¾	—	—
„ N. Bank	175½	—	—	*Pruiss.* O. 4½ „	—	—	—
W. Schuld 2½ p	62⅜	½	—	„ A. 3½ „	194½	—	—
„ . 3 „	74 13/16	⅞	—	*Oostr.* O.G. 5 „	—	—	—
„ . 4 „	95½	11/16	95⅝	„ „ 4 „	59⅞	—	—
Amort. Sd. 3½	89¼	—		„ Met. 5 „	71⅜	9/16	—
Handl. Ms. 4½ „	145½	146	145¾	„ R.A. 5 „	83⅝	¾	—
O. Leen. 4 „	—	—	—	„ N. 5 „	73⅜	⅝	73 9/16
Holl. Spw...	—		—	„ 54. 2½ „	37 3/16	¼	—
Leening 4½ p	—	—	—	Wr. Bk. . *f*	1075	—	—
Rijn Spw. 4½ „	100		—	„ . . „	—	—	—
M. Wld. 4 „	—	—	—	„ 4 p	307	—	—
Belg. C. 2½ „		—	—	*Nap.* L. R. 5 „	—	—	-
Cert. R. 2½ „	50½	—	—	Cert. R. 5 „	—	—	—
Frkr. Cert. 3 „		—	—	*Den.* O. L. 5 „	—	—	—
Spanje O. 1½ „	25	1/16	—	„ 3 .	.	—	—
Obl. . . 3 „	41½	—	—	*Brzl.* 24. 5 „	97½	-	-
„ B. 3 „	36 9/16	11/16	36⅝	39. 5 „	96½	—	.
A. S.	6	—	—	43. 5 „	96½	—	—
B. C.	5½	—	-	52. 4½ „	—	—	—
Portg. Obl. 3 p	43½	11/16	—	*Sard.* C. 5 „	—		—
Obl. 56 3 „	43 5/16	⅝	—	*Peru* 54 4½ „	—	—	—
„ C.....	—	—		P.....	—	—	--
Rusl. H&C. 5 p	103¼	½	103⅜	*Eq.* 55. 1 „	13	¾	—
„ 5 „	102	—	—	*Venzl.* Obl. 4½ „	27½	28⅜	—
Cert. Obl. 5 „	92¾	—	—	U. 2 „	11¾	—	—
„ . 4 „	81¼	—	—	*Gren.* Obl. 3½ „	17 7/16	9/16	-
„ Stgltz 4 „	84	¼	84	U.....	5⅜	7/16	—
„ N. 4 „		—	—	*Mex.* Obl. 3 p	18	⅛	—
„ 54. 5 „	—	—	—	*N. Am.* Ph. H. *f*	—	—	—
„ 55. 5 „	98⅛	⅜	98⅛	Ph. B.....	—	—	—
„ H. 5 „	—	—	—	„ R. 6 p	-	—	—
„ L. 5 „	—	—	-	Am. Bank .	—	—	—
„ L. 4½ „	94		—	Ill. Sp. A...	93	—	—
Insch. . 6 „	–	—	—	„ Obl. C.B. 7 p	80½	81	80½
Cert. . 6 „	65	—	—	Lousiana 5 „	99	—	—
Polen A. . *f*	153	—	—	*Grkl.* Obl. 5 „	3 11/16	13/16	—

Russische Spoorweg *f* 74½. — Handelm. cont 4½ pc. *f* 145½. — Belgische 4½ pc. *f* 89⅛. — Beleening 5½. Prolongatie 6. Disconto 6.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der *Effecten-Societeit:*

P. F. M. UZURET, *President.* IJ. DE KOCK, *Secretaris.*

De binnenl. fondsen zijn in eene aangename stemming gesloten. Van de buitenl. waren de russische flaauwer; de oostenrijksche in den beginne ingelijks, doch later in prijs verbeterd, en ten slotte op den vorigen cours; spaansche en portugesche vast prijsh.; Venezuela hooger te plaatsen met tamelijken handel.

LONDEN, 21 October. De 3 pc. gecons. resc. 88¾ à ⅞. Spanje 1½ pc. 25½ à ¾.

PARIJS, 21 October. De 3 pc. renten 67 fr. Spanje 3 pc. 37⅜.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 21 October. *Tarwe* onveranderd; 127 ℔ Rost. *f* 295; 123 ℔ Gron. *f* 232, a/d Zaan; 122 ℔ ger. Vries. *f* 240; 132 ℔ j. Geld. *f* 305; 156/2 j. Bovenl. *f* 325. — *Rogge* prijsh.; 120 ℔ Gallatz *f* 168 partij; 118 ℔ Petersb. *f* 208; 122 ℔ Belg. *f* 205; 117 ℔ Petersb. *f* 265, *f* 267; 116 ℔ dito *f* 165; 121 ℔ j. Holst. *f* 183. — *Koolzaad* najaar lager afgegeven, voorjaar onveranderd; op 9 vat, Oct. *f* 429; Nov. *f* 435; April *f* 468.

AMSTERDAM, 21 October. *Raapolie* slap; ord. cond. *f* 43½; vliegend *f* 42¼; p° Nov. *f* 41¾ à *f* 42¼; p° Dec. *f* 42 à *f* 42½; p° Mei *f* 42¾ à *f* 43¼. *Lijnolie* ord. cond. *f* 43¼; vliegend *f* 42½; p° Nov. *f* 42 à *f* 42½; p° Dec. *f* 41; p° Maart en April *f* 39¾; p° Mei *f* 39¾, *f* 40 à *f* 39¾. *Hennepolie* ord. cond. *f* 47¼.

Sedert 14 October zijn bij de uitgevers der *Haarlemsche Courant* de volgende liefdegiften ontvangen:

Voor de noodlijdenden door den brand te Vreden: van N. N. te Groningen, 2 coup. te zamen *f* 5,94.

Voor het weeshuis der hervormde gemeente te Katwijk aan den Rijn: van een onbekende 2 coup. te zamen *f* 2,47.

21 October.

, BAAMBRUGGE, 18 October 1857. Voorspoedig bevallen van een' welgeschapen ZOON *M. S. HELLER VAN HOORN — SINGELS.*

, Voorspoedig bevallen van een' welgeschapen ZOON, Vrouwe *J. FOCK*, geboren *CALAND.*
TER HOOGE, bij *Middelburg*, 19 October 1857.

, Bevallen van eene DOCHTER *G. J. TOL — ROOS.*
ZEVENHOVEN, 19 October 1857.

, Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER *H. G. P. W. SCHOONENBERG — HERMANS,*
UTRECHT, 19 October 1857.

, Bevallen van eene DOCHTER, Vrouwe *C. F. VAN REENEN*, geb. *VAN DE POLL.*
Huize VOORLINDEN, onder *Wassenaar*, 19 October 1857.

, Heden beviel zeer voorspoedig van eene DOCHTER *HENRIETTE WILLEMINE VAN SLOGTEREN*, geliefde Echtgenoot van F. M. J. VAN GRASSTEK Jz.
HOORN, 19 October 1857.

, Heden beviel zeer voorspoedig van eenen welgeschapen ZOON *HELENA SYPESTEYN*, geliefde Echtgenoote van L. TEN KLEY.
ALKMAAR, 19 October 1857.
Eenige en algemeene kennisgeving.

, Bevallen van een' ZOON *J. S. ROUFFAER — BONDAM.*
AMSTERDAM, 19 October 1857.

, Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, Vrouwe *CAROLINE JACKSON — BERT.*
HAARLEM, 19 October 1857.

, Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER *NIESJE EGBERTA GILTAY*, geliefde Echtgenoote van W. KALIS Kz.
SLIEDRECHT, 20 October 1857.

, Voorspoedig bevallen van eenen welgeschapen ZOON de Hoog-Wel-Geboren Vrouwe *G. A. H.* Baronnesse *VAN WASSENAER CATWIJCK*, geb. *BRANTSEN.*
DRIEBERGEN, den 20sten October 1857.

, Heden beviel zeer voorspoedig van eenen ZOON, Vrouwe *CORNELIA HENRIETTA ALEWIJN*, geliefde Echtgenoote van
Jonkhr. ORTT VAN SCHONAUWEN.
UTRECHT, 20 October 1857.
Eenige kennisgeving.

, Op den Huize *Vredenhoven*, overleed heden tot diepe droefheid zijner nagelatene betrekkingen, de Wel-Edel-Geboren Heer Mr. JAN SIERTSEMA, in den ouderdom van ruim 66 jaren.
EEXTA, den 13den October 1857.
Eenige kennisgeving.

, Den 14den October 1857, overleed te BRUSSEL, de Hoog Ed. Gestrenge Heer P. M. EKSTEEN, Gepensionneerd Generaal Majoor, Ridder der Nederlandsche Orders enz.

, Heden overleed alhier na een langdurig lijden FRANCISCUS GERARDUS LODOVICUS VAN DEN OUWELANT, in den ouderdom van ruim 49 jaren.
OOSTERHOUT, den 14den October 1857.
Eenige en algemeene kennisgeving.

, Heden overleed in den ouderdom van ruim 68 jaren, mijn geliefde Echtgenoot de Wel-Edele Heer LEONARDUS HUYSINGA JUNIOR, diep betreurd door mij en mijne Kinderen.
Wed. L. HUYSINGA JUNIOR.
W. J. BADON GHYBEN.
AMSTERDAM, 14 October 1857.

, Na eene kortstondige ongesteldheid overleed heden in den ouderdom van een en vijftig jaren, mijn' hartelijk geliefde Echtgenoot, de Hoog-Wel-Geboren Heer Jr. ARENT JOHANNES VAN SMINIA.
C. Douairiere VAN SMINIA,
geb. COEHOORN VAN SCHELTINGA.
Den *Huize* DE KLINZE, te *Oudkerk*, 15 October 1857.
Eenige kennisgeving.

, Te *Monnickendam*, is heden na eene kortstondige ongesteldheid, tot diepe droefheid van mij en mijne Kinderen, overleden, mijn geliefde Echtgenoot HENDRIK JOHANNES VAN GELSTER, in den ouderdom van circa 53 jaren.
AMSTERDAM, 16 October 1857. A. C. VON REEKEN, Wede *H. J. van Gelster.* Algemeene kennisgeving.

, Heden overleed alhier, in den ouderdom van 85½ jaren, Mejufvrouw TRIJNTJE KARMAN, Weduwe *Jan Out.*
UITGEEST, 17 October 1857. A. VAN LITH Az. M. ZAADNOORDIJK. Exec. Test.
Strekkende deze voor algemeene kennisgeving aan vrienden en bekenden.

, Voorzien met de Genademiddelen onzer Moeder de H. Kerk, overleed alhier, na eene langdurige smartelijke ziekte, onze Moeder Mejufvrouw WILHELMINA VAN NOORT, Weduwe van den Heer *Joannes Zonneveld*, in den gezegenden ouderdom van ruim zes en zeventig jaren.
NOORDWIJK, 17 October 1857. *Uit aller Naam*, W. ZONNEVELD.

, Heden ontsliep zacht en kalm, na eene kortstondige doch hevige ziekte, tot mijne diepe droefheid, mijne dierbare Echtgenoote, MARIA HOUT, na tijdig voorzien te zijn geweest van de H. H. Sacramenten der stervenden, in den ouderdom van 61 jaren en 5 maanden.
'T ZAND, in *de Zijpe*, 17 October 1857. JB. BERGEN.
Eenige kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

, Heden overleed tot groote droefheid zijner Kinderen en Klein-Kinderen, in den ouderdom van bijna 87 jaren, de Wel-Edele Heer JACOBUS WILHELMUS VAN DEN AARDWEGH, na voorzien te zijn geweest, van de H. H. Sacramenten der Stervenden.
LEYDEN, 18 October 1857. TH. W. J. VAN DEN AARDWEGH, *Uit aller naam.*

, Heden nacht overleed, na eene ziekte van weinige dagen, tot droefheid van mij, mijne Kinderen en Behuwd-Kinderen, mijne geliefde Echtgenoote MARIA DOLMAN, in den ouderdom van ruim 56 jaren.
P. HENNIPMAN.
OUD-LOOSDRECHT, 18 October 1857.

, Heden overleed onze waarde Vader, Behuwd- en Grootvader LAMBERTUS SABELIS, in den gezegenden ouderdom van bijna 85 jaren.
HAARLEM, 17 October 1857. *Namens de Familie*, W. SABELIS.

, NORDHOORN, (*Hanover*), 18 October 1857. Heden overleed, tot bittere droefheid zijner nagelatene Betrekkingen, de Heer WOLTERUS DULL, in den ouderdom van vijf en zeventig jaren.

, Heden overleed de oudste onzer TWEELINGEN, ons den 9den October geschonken.
Dr. P. VAN LEYDEN JR
CA. VAN LEYDEN — BLOEMENDAAL.
KROMMENIE 19 October 1857.

, Heden overleed ten onzen huize, in den ouderdom van bijna 76 jaren, onze geliefde Moeder en Behuwd-Moeder ADRIANA CORNELIA HELENA SOBELS, Weduwe van den Wel-Edelen Heer *Johannes Gijsbertus de Booy*, diep betreurd door ons, onze Kinderen en verdere Betrekkingen.
AMSTERDAM, 18 October 1857. JEAN DE BOOY. H. S. DE BOOY, geb. CLEMENS.

, Heden overleed na een allersmartelijkst lijden, in den ouderdom van ruim 63 jaren, mijn geliefde Echtgenoot, den Heer J. DE RINGH, Gepensioneerd Officier van Gezondheid.
M. E. SCHLUTER,
Wed. *J. de Ringh.*
DORDRECHT, 19 October 1857.
Eenige kennisgeving voor buiten de Stad.

, Ons jongste Dochtertje ALINE ANTONETTA WILHELMINA, werd ons op heden, ruim vier maanden oud, door den dood ontnomen.
P. A. OETGENS VAN WAVEREN PANCRAS CLIFFORD.
M. A. H. OETGENS VAN WAVEREN PANCRAS CLIFFORD,
VAN BIJLEVELT.
AMSTERDAM, 19 October 1857.

, Heden overleed, in den ouderdom van 74 jaren, CASPARUS KOPERSMIT JUNIOR, geliefde Echtgenoot van
A. E. KOOY,
Wed. *C. Kopersmit Jr.*
AMSTERDAM, 19 October 1857.

, De ondergeteekende betuigt aan Familie, Vrienden en Bekenden van den Heer *H. van der Voort*, zijnen dank voor de vele blijken van deelneming door hen zoowel in de ziekte als bij het overlijden betoont.
HAARLEM, 21 October 1857. W. J. ELSENHORST, Executeur-Testamentair.

, Voor de vele bewijzen van deelneming, ondervonden bij het overlijden van mijnen waarden Echtgenoot den Heer *Hendrik Kistemaker*, betuig ik, ook namens mijne Broeders en Zusters, aan Vrienden en Betrekkingen, zoo binnen als buiten deze Stad, mijnen opregten dank.
AMSTERDAM, 22 October 1857. A. M. M. VAN EMBDEN, Wed. *H. Kistemaker.*

, Voor de vele bewijzen van deelneming, bij het overlijden van mijnen dierbaren Echtgenoot *Willem Stooters* ontvangen, betuig ik bij deze, ook namens mijne Familie, mijnen opregten dank. C. C. WESSELINGH, Wed. *W. Stooters.*

, DE MINISTER VAN FINANCIEN brengt, bij deze, ter kennis van de belanghebbenden dat op Zaturdag den 24sten October 1857, des middags ten twaalf ure, in het gebouw van het Ministerie van Financien in de Spinhuissteeg te *Amsterdam*, ten overstaan van den Staatsraad Jhr. Mr. J. VAN IDDEKINGE, Agent van het Ministerie van Financien aldaar en den Referendaris Mr. F. DE WILDT, in het openbaar zullen worden **uitgeloot** om te beginnen met Maandag den 2den November daaraanvolgende te worden afgelost TWAALF AANDEELEN, ieder groot *f* 500 in de Geldleening van *f* 160,500, tot gedeeltelijke bestrijding der kosten van aanleg van een Kiezelweg tusschen *Zutphen* en *Goor*; zullende de uitgetrokken Nommers bij nadere aankondiging worden bekend gemaakt.
's Gravenhage, den 19den October 1857. De Minister voornoemd, VROLIK.

, Die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den onder voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarden Boedel van wijlen KLAAS VAN LIENEN en MAARTJE BAKKER, in der tijd Echtelieden en beiden aan het Noord-Hollandsch Kanaal, bij de Stolper-Vlotbrug, in de Zijpe overleden, worden verzocht daarvan opgave of betaling te doen ten Kantore van den Notaris C. SIEMERS, in de Zijpe, vóór of op den 31sten dezer maand October.

, Men vraagt een' ONDERMEESTER, P. G., eenigzins bekend met de Fransche Taal, behalve de gewone verpleging, is het Salaris *f* 80. Brieven *franco*, onder Letter A., bij den Boekhandelaar P. HARTE, te Bergen op Zoom.

, Tegen 1 November a. s. of eerder, verlangt C. KORTING, Onderwijzer te Wervershoof, een ONDERMEESTER, minstens van den 3den Rang. Brieven *franco.*

, A. VAN HEUSDEN Az., te Ter Aar, vraagt zoo spoedig mogelijk een' ONDERMEESTER, vereischten: bekwaamheid in het onderwijzen der laagste klasse, zedelijk gedrag, een goed voorkomen en geschiktheid voor de Kerkedienst met Orgel, voordeelen: Kost, Inwoning en Bewasschen, veel tijd tot Studie en een Salaris van p. m. *f* 70 's jaars. Adres in *persoon* of met *franco* Brieven.

, In een Boek- en Papierhandel binnen Utrecht, verlangt men tegen p° Januarij: Een BEDIENDE, P. G., de vereischten zijn het waarnemen van den Winkel, alleen die bewijzen van bekwaamheid als zoodanig kunnen overleggen, kunnen zich per *franco* Brieven, Letters V. T. adresseren aan A. KNOOP, Klein Heiligland te Haarlem.

LANDBOUW.

Een JONG MENSCH, uit den fatsoenlijken stand, P. G., zoekt gelegenheid zich te bekwamen in den Landbouw en de Veeteelt. Adres *franco* Lr. B. bij den Boekhandelaar J. DE KRUYFF te Utrecht.

DIRECTE BELASTINGEN.

Een' JONG MENSCH van fatsoenlijken huize, verscheidene jaren op een administratief Kantoor werkzaam, zag zich gaarne tegen billijk Salaris op een Kantoor van Directe Belastingen, In- en Uitgaande Regten en Accijnsen geplaatst. Iemand hierop reflecterende, adressere zich met *franco* Brieven aan den Controleur, te Groenlo.

, **GRUTTERIJ.**

Een JONG MENSCH van de P. G., met het Grutters Vak bekend, zich verder wenschende te bekwamen, kan dadelijk geplaatst worden, in eene drukke Grutterij, op een der welvarendste Dorpen in Zuid-Holland. Reflecterenden adresseren zich *franco*, aan het Postkantoor te Schiedam, onder Letter A.

, Een Doctor ten Platten Lande, verlangt ten spoedigste IEMAND van niet te jeugdigen leeftijd, goed kunnende Recepteren en liefst van de P. G. Behalve op Kost en Inwoning kan men op een goed Salaris staat maken. Een fatsoenlijk en zedelijk gedrag wordt bovenal gevorderd. Men adressere zich *franco*, onder Lt. G., bij den Boekverkooper A. HOOGENBOOM, Reestraat, K. K. 583 te Amsterdam.

, Genees-, Heel- en Verloskundigen, welke in aanmerking wenschen te komen voor de Betrekking van PLAATSELIJKEN GENEESHEER te Lent, waaraan eene jaarwedde van *f* 75, voor waarneming der Armen-practijk verbonden is, worden verzocht hunne aanvragen vóór 15 November e. k. aan het Gemeente-bestuur van Elst *franco* in te zenden.

, *Het Gemeentebestuur van* BREDA, roept bij deze op eenen INGENIEUR, aan welken het daarstellen, onder zijn opzigt, eener **Gazfabriek**, binnen deze Gemeente, zoude kunnen worden opgedragen, om zich, onder overlegging van de noodige bewijzen van bekwaamheid, met opgave van voorwaarden, vóór den 15den November aanstaande, aantemelden bij het Gemeentebestuur voornoemd.
Breda, den 17den October 1857.
J. MASTBOOM.
De Secretaris,
L. D. G. TEIJCHINÉ.

, In eene Handels- en Fabrijk-zaak van Bouwmaterialen wordt gevraagd, om als Onderbaas of Meesterknecht werkzaam te zijn: Een' BOUWKUNDIGE van middelbaren leeftijd, bekwaam voor de zaken, en berekend tevens om over ondergeschikten gezag uitteoefenen en te bewaren. Die van een en ander alsook van stipte eerlijkheid en zedelijk gedrag, voldoende getuigenis kunnen overleggen en de betrekking verlangen, adresseren zich *franco* onder L. B., aan A. KNOOP, Klein Heiligland, te Haarlem.

, **INSTRUMENTMAKERS.**

INSTRUMENTMAKERS, in het maken van Natuurkundige Werktuigen wel ervaren, tegen goed loon vast werk begeerende, vervoegen zich, in *persoon* of met *franco* Brieven, bij LOGEMAN EN FUNCKLER.
Haarlem, 22 October 1857.

, Men vraagt om dadelijk in dienst te treden een bekwaam MOLENAARS KNECHT, ongehuwd, van de Prot. Godsd. en van goede getuigschriften voorzien. Adres met *franco* Brieven onder Letter B., bij den Boekhandelaar H. C. A. CAMPAGNE te Tiel.

, Ten spoedigste wordt verlangd een bekwaam GRUTTERSKNECHT van de P. G., *franco* Brieven of liefst in *persoon* bij J. W. BEST, te Edam.

, Bij 's Rijks Werf te Willems-Oord worden gevraagd: twee bekwame KOPERSLAGERS. — Adres in *persoon* bij den Hoofd-Ingenieur der Marine aldaar.

, **HEEREN MEDIC. ET OBST. DOCTOREN** die eene goede STANDPLAATS verlangen, vervoegen zich, zoo spoedig mogelijk, in *persoon* of met *franco* Brieven, bij den Heer D. VAN DER WAAL SPRUYT, Apoth. & Chemist te Utrecht.

, **EEN' SMIDSKNECHT**

van een onberispelijk gedrag, zijn vak grondig verstaande, zag zich gaarne zoo spoedig mogelijk als zoodanig geplaatst, tegen genot van een billijk Salaris. Inclinerenden gelieven zich met *franco* Brieven, te adresseren aan het Hulp-Kantoor der Brievenpost, aan den Burg, te Texel.

, Op een stil Dorp in Overijssel wordt gevraagd, tegen primo April: Eene GOUVERNANTE bij vier Meisjes van 8 tot 13 jaren, van de P. G., in staat tot het geven van grondig onderwijs in Holl., Fransch, Eng. en Duitsch, Muzijk (Piano) en Teekenen en verder wat tot eene beschaafde opvoeding behoort. Zij die wenschen voor deze betrekking in aanmerking te komen, worden verzocht zich met de opgave van de voorwaarden, den ouderdom enz. te adresseren onder Lett. V. N., bij de Boekverkoopers A. J. VAN DEN SIGTENHORST te Deventer, of bij J. DE RUYTER te Amsterdam.

, In eene te Amsterdam gevestigde [illegible] Modes, verlangt men: Eene fatsoenlijke JONGE JUFVROUW, tot opleiding in hetzelve vak, en tevens om onderrigt te verkrijgen in het maken van *Dames-Mutsen, Hoeden enz.*; waarbij Inwoning, Kost en Huisselijkverkeer wordt aangeboden, in een Gezin van de Prot. Godsd. Ouders of Voogden voor hunne Betrekkingen daartoe tegen restitutie voor onkosten genegen zijnde, gelieven zich *franco*, onder Lr. A. Z., te adresseren bij de Boekverkooper J. BEKOUW & ZN., Kalverstraat, E, 27, te Amsterdam.

, Eene fatsoenlijke BURGER-JUFVROUW, van de R. K. Godsdienst, 26 jaren oud, wenscht tegen Februarij eene Betrekking als Kinder-Jufvrouw of Huishoudster in een stil Gezin, goed kunnende Linnen-, Wollen-Naaijen, Stoppen, Mazen en met de Wasch omgaan; op eene goede behandeling zal meer gelet worden dan op hoog salaris. Brieven *franco*, onder Letters V. L., bij den Boek- en Steendrukker G. J. THIEME, te Arnhem.

** **FIJNE VRUCHTEN.**

Sinds vele jaren hebben wij geene moeite of kosten ontzien om uit Frankrijk, Engeland en Duitschland eene uitgezochte Collectie van **fijne TAFELVRUCHTBOOMEN** te zamen te brengen; wij hebben de soorten alhier geënt en op zandgrond gekweekt, en zijn dus in staat om Boomen aan ons klimaat gewoon daarvan af te leveren.

De Appelen en Peren welke op de laatste Tentoonstellingen te Amsterdam en Haarlem de eerste prijzen hebben behaald, waren meest alle afkomstig van Boomen in onze Kweekerij gekocht; onze voorraad fijne vruchtdragende Boomen is zeer aanzienlijk, zijnde de Boomen dagelijks te bekomen en de Vruchten te bezigtigen op de Kweekerij *Rozenhagen*, onmiddelijk bij het Spoorweg-Station, te Haarlem.

Op *franco* aanvrage wordt de speciale Prijscourant van Vruchtboomen afgezonden.

J. D. ZOCHER & VOORHELM SCHNEEVOOGT.

** Op eene der volkrijkste Dorpen in de Zijpe N.-H. wordt TE HUUR gepresenteerd, om dadelijk te aanvaarden: Een gedeelte van een HUIS, waarin sinds 5 jaren eenen *Manufactuurwinkel* met het beste gevolg is uitgeoefend. Te bevragen met *franco* Brieven Lett. A., bij de Wed. J. C. HONIGH, Boekh. te Zijpe.

** UIT DE HAND TE KOOP: om met 1°. Mei 1858 of desverkiezende eerder te aanvaarden: Een nieuw GEBOUW, met annex DOORRIT STAL, ERF en TUIN, ingerigt tot *Herberg*, *Uitspanning* en *Logement*, en tevens zeer geschikt om het vak van *Wagenmaker* en *Smid* uitteoefenen, staande en gelegen op eenen besten stand aan den Schulpweg, westzijde van het Noord-Hollandsch Kanaal te Schoorldam, te bevragen bij N. WEIJERS aldaar, Brieven *franco*.

** **HAARLEMMERMEER.**

UIT DE HAND TE KOOP.

Eene in 1857 nieuw gebouwde BOERENWONING met annexen TUIN, groot 5 Roeden 40 Ellen, benevens vier stukken uitmuntend WEILAND, te zamen groot 7 B., 40 R., 50 Ellen; alles staande en gelegen aan den IJweg, bij Houtrijk en Polanen.

De Landerijen kunnen dadelijk, en het Huis met 1 Mei 1858 worden aanvaard.

Te bevragen bij den Notaris C. J. MERENS, te Haarlem en bij den Makelaar H. J. DE VRIES, te Houtrijk en Polanen.

** **TE KOOP.**

Twee LOOPSTEENEN voor een Oliemolen.

Een, diameter 2 El 7, dik 55 duim.

Een, diameter 2 El 9, dik 56 duim.

Te bevragen bij JAN DE VRIES, Mr. Timmerman te Zaandam.

** G. W. WESSELING, zal op Maandag den 26sten October 1857, des namiddags ten half drie ure, te Amsterdam, in *de Witte Zwaan* op den Nieuwendijk, presenteren te Verkoopen: Eene extra mooije nieuw aangevoerde partij Greenen en Vuren, Dramsche, Frederikstadtsche, Bijhavensche, Riga, Narva, Dantziger en AMERIKAANSCHE Balken; Noordsche Spieren, Riga, Lovisa, Hamburger, Dantziger en Noordsche Deelen en Platen; Windauw en Narva Sparren, Battings, Juffers, Ellens, Colters, Eikenhout; eene partij Memelsche Kluften en andere **HOUTWAREN.** Liggende in den Binnenkant en op den Wal.

** **OPENBARE VERKOOPING van Roerende Goederen.**

Op Dingsdag den 27sten October 1857 en volgende dagen, aantevangen des voormiddags ten half tien ure, zal ten sterfhuize van den Wel-Edel-Geboren Heer N. C. Q. VAN RYNEVELD, in de Nieuwe Westerstraat te Enkhuizen, ten overstaan van den aldaar residerenden Notaris A. L. VAN SLOGTEREN, in het openbaar worden verkocht, om gereed geld: Een deftige en net onderhouden INBOEDEL, bestaande in soliede Gladhouten en andere Meubelen, Chinesch en Japansch Porselein en Verlakt, Koper-, Tin-, Blik-, IJzer-, Aard-, Kristal- en Glaswerk, Bedden met Toebehooren, fijn Bed- en Tafel-linnen, Kleeden, Karpetten en Gordijnen, Kleederen en Lijfstoebehooren; Tafel-zilver en GOUDEN en ZILVEREN SIERADEN; eenige Moderne Neder- en Hoogduitsche en Fransche BOEKWERKEN van Smaak; Schilderijen, waaronder enkele originele en Plaatwerken, Jagtgeweren en Gereedschap, en wat verder zal worden gepresenteerd. Alles daags voor den aanvang der Verkooping, van des morgens 9—12 en des namiddags van 1—4 ure, voor belangstellenden buiten de stad wonende te zien, waartoe gedurende de Verkooping verder aan niemand gelegenheid zal worden gegeven.

** **DEFINITIVE TOEWIJZING.**

Ten overstaan van den Notaris S. VAN DORSSER, op Maandag 26 October 1857 's voormiddags 11 ure, in het Koffijhuis van *Zahn* te Dordrecht, van eene:

STEENBAKKERIJ en Gevolgen,

onder IJzendoorn, nabij Tiel, in den Willems-polder. Den 19den October ll. geveild, en ingezet op *f* 4400.

** Men is van meening, om op Woensdag den 28sten October 1857, des voormiddags ten elf ure, in de Herberg *'s Lands Welvaren*, te Schermerhorn, in het openbaar te Verkoopen:

Zes stukken uitmuntend WEILAND, te zamen groot 9 Bunders, 37 Roeden, 80 Ellen, gelegen in den Polder en de Gemeente Ursem, Sectie A., N°s. 61, 62, 63, 64, 65, 82 en 88.

Breeder bij Biljetten omschreven. Nadere informatien zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris ABR. P. DE LANGE, te Schoorldam.

** Op Donderdag den 29sten October 1857, des voormiddags ten 10 ure, zal op den Huize *Welgelegen*, onder de Gemeente Ouden Rhijn, nabij de Stad Utrecht, in het openbaar worden Verkocht:

Een span goed bij den weg loopende bruine MERRIEPAARDEN, een bijzonder nette VIGELANTE voor 4 personen, eene REISCALÈCHE met deszelfs toebehooren; voorts ZADELS, TUIGEN, STALGEREEDSCHAPPEN, HOOI, BLOEMEN, TUINSIERADEN, TURF, BRANDHOUT, STEENKOLEN, AFBRAAK ENZ.

Nader onderrigt te bekomen ten Kantore van den Notaris DUYFJES, te Utrecht.

C. VAN POST JR., te Utrecht geeft uit:

BUNGENER,

VOLTAIRE EN ZIJN TIJD.

2 deelen. *f* 4,60.

Dit boek kenmerkt als het ware een rustpunt tusschen de *Drie Preeken* en *Julien, het Eind eener Eeuw*. Het werk is vol nuttige wetenschap en leerzaam, zoo voor hen, die VOLTAIRE en de in de achttiende eeuw heerschende rigting niet genegen zijn, als voor dezulken, die daarmede zijn ingenomen.

LAVATER, WOORDEN UIT HET HART.

Ingenaaid *f* 1,10. Prachtig gebonden *f* 1,40.

Dit boekske bevat in eene aangename afwisseling van spreuken, uittreksels uit brieven en andere fragmenten, eene rijke verzameling van schoone Gedachten, geheel één met het edel hart waaruit ze opwelden en voor alle lezers waarlijk verkwikkend.

NEVINS, Bemint gij Mij? Of Vragen en Raadgevingen op den Weg ten leven. Naar het Amerikaansch . . . . . *f* 1,25.

CUMMING, Is het Christendom uit God? Handboek van de klaarblijkelijke waarheid der Christelijke Leer. Uit het Engelsch, naar de 9e Uitgave door T. M. LOOMAN. Ingenaaid . . . *f* 1,80. Gebonden . . . . . *f* 2,20.

GIESELER'S LEVEN EN WERKEN, en de Uitgave zijner nagelaten Schriften, door Dr. REDEPENNING. Uit het Hoogduitsch door Dr. DE RUEVER GRONEMAN . . . . . *f* 0,90.

SPITTA, Harp en Psalter. Christelijke Liederen ter Huisselijke Stichting. 2e druk. Naar de 20e Hoogduitsche Uitgave. . . . . *f* 0,60.

MÄURER, Waarheden en Opmerkingen voor Lieden die denken. Naar de derde Hoogduitsche Uitgave. . . . . *f* 1,50.

P. VAN LIMBURG BROUWER, Kleinigheden. GESPREKKEN DER DOODEN. EEN EZEL. EENIG SPEELGOED. 2e druk. . . . . *f* 1,20.

SPANDAW, Gedichten, met keurige Vignetten. 4 Deelen. 4e druk . . . . . *f* 4,80.

Eene nauwkeurige Kaart van 't Oorlogsterrein in Britsch-Indië . . . . . *f* 0,40.

** H. A. M. ROELANTS, te *Schiedam*, geeft uit:

EEN OORSPRONKELIJKEN HOLLANDSCHEN FAMILIE-ROMAN, GETITELD:

DE TWEELINGEN.

DOOR

ERNEST.

Twee deelen, met vignetten. . . . . *f* 4,20.

LECTUUR VOOR IEDEREEN.

De Boekh. W. BECKING te Doesborgh heeft verzonden, de 1e afl. van het tijdschrift:

ZATURDAGAVOND-GESPREKKEN

VAN

OOM TOBIAS EN ZIJN' NEEF.

INHOUD: *Strijd tusschen Professor SCHOLTEN en Dr. DA COSTA. — Phylactérion. — Een Baron. — Een Jongen Heer uit de Stad. — De Slavenkwestie. — Een Bekeerde.*

Maandelijks verschijnt er eene aflevering van drie vellen druks, tegen den geringen prijs van 25 Ct.

** Men is van meening, om op Dingsdag den 27sten October 1857, des voormiddags ten elf ure, in de Herberg *de Roode Leeuw*, te Zuid-Scharwoude, in het openbaar te Verkoopen:

1. Een stuk WEILAND, gelegen onder Noord-Scharwoude, boven den Winterweg en benoorden de Schoutensloot, Kadaster Sectie A., N°. 30, groot 1 Bunder, 80 Roeden.

2. Twee stukken WEILAND, gelegen onder Zuid-Scharwoude, aan de Kikkersloot, bewesten de Wijdesloot, Sectie A., N°s. 392 en 393, te zamen groot 3 Bunders, 53 Roeden, 90 Ellen.

Breeder bij Biljetten omschreven. Nadere informatien zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris ABR. P. DE LANGE, te Schoorldam.

Men zal op Zaturdag den 7den November 1857, des namiddags ten vijf ure, te Utrecht, achter St. Pieter, in *het Lokaal van Verkoopingen*, in het openbaar Veilen en Verkoopen:

Eene kapitale, weldoortimmerde HUIZINGE, ERF, GROND en TUIN, met Kelders en Kluizen aan het water uitkomende, staande en gelegen te Utrecht, aan de Westzijde van de Oude Gracht, Wijk B. N°. 35, tusschen de Wees- en Smeebruggen; voorzien van: acht zoo Beneden- als Bovenkamers, waaronder eene Suite, allen behangen, de meesten met Stookplaatsen en gestucadoord, Provisiekamer, Keuken, Kelders, Droog- en Turfzolders, Vliering, enz. Breeder bij Biljetten en nader onderrigt, ten Kantore van den Notaris VAN SCHERMBEEK, te Utrecht.

** VAN DRUTEN & BLEEKER te Sneek geven uit:

H. BERGHAUS,

WAT MEN VAN DE AARDE WEET, I.

ZIJNDE EEN

ALGEMEEN OVERZIGT

VAN DE GESCHIEDENIS DER

GEOGRAPHISCHE ONTDEKKINGEN

IN VROEGEREN EN LATEREN TIJD.

DOOR DEN SCHRIJVER ZELVEN NADER BEWERKT, EN,

WAT NEDERLAND

EN ZIJNE KOLONIEN BETREFT,

VEEL VERMEERDERDE UITGAAF.

KOST SLECHTS *f* 1,20.

Deze uitgaaf bevat een **vijfde meer** dan de **oorspronkelijke** en eene **andere uitgegevene vertaling** daarvan, welke laatste daarbij ***f* 3,00** kost.

** Bij J. DE LANGE, te Deventer, ziet het licht:

VERZAMELING van Koninklijke Besluiten en Ministeriële Aanschrijvingen, betrekkelijk **Onderwerpen van Politie (1852—1857.)** Benevens een **Aanhangsel**, bevattende eene korte aanwijzing van datgene wat bij enkele Wetten en Koninklijke Besluiten strafbaar is gesteld . . . . . *f* 2,00.

DE WET van den 13den Augustus 1849, (Staatsbl. N°. 39,) regelende de toelating en uitzetting van **Vreemdelingen**, benevens de daartoe betrekkelijke Ministeriële Aanschrijvingen . . . . . *f* 0,90.

** **PORTRETTEN**

op enkele uitzonderingen, allen, grootendeels door den Heer A. J. EHNLE, naar het leven geteekend en te bekomen bij J. J. VAN BREDERODE te Haarlem.

per Stuk 60 Cents.

Z. M. WILLEM III.	Prof. D. J. VAN LENNEP.
A. J. VAN DER AA.	Mr. J. VAN LENNEP.
J. P. AREND.	C. LIESTE.
Dr. N. BEETS.	Dr. J. J. VAN OOSTERZEE.
A. BEELOO.	G. J. J. VAN OS.
S. VAN DEN BERG.	N. PIENEMAN.
S. J. VAN DEN BERG.	H. REEKERS.
Mr. W. BILDERDIJK.	Dr. HENRY RHIEM.
J. BOSBOOM.	L. ROIJER.
Mr. I. DA COSTA.	TH. VAN RIJSWIJCK.
JACOB CATS.	JOH. VAN SCOREL.
F. W. CONRAD DE VADER.	A. SCHELFHOUT.
F. W. CONRAD DE ZOON.	H. TOLLENS Cz.
Prof. J. DAVID.	M. G. TETAR VAN ELVEN.
D. DORBECK.	J. A. ALBERDINGK THIJM.
K. GUTZLAFF.	L. VERVEER.
J. P. HASEBROEK.	J. VAN DEN VONDEL.
Mej. E. J. HASEBROEK.	Dr. J. J. VIOTTA.
Dr. J. P. HEIJE.	JOH. J. H. VERHULST.
W. J. HOFDIJK.	GUSTAF WAPPERS.
B. J. VAN HOVE.	Mevr. WATTIER — ZIEKENIS.
A. VAN DER HOOP JR.	C. G. WITHUYS.
C. IMMERSEEL.	W. J. VAN ZEGGELEN.
J. J. L. TEN KATE.	

** P. A. DE JONG te Arnhem. heeft uitgegeven en alom verzonden:

GROOTE SPOORWEGKAART VAN CENTRAAL EUROPA.

Met vermelding van de stations der spoorwegen en de naastbijliggende Diligence- en Stoomboot-verbindingen, uitgegeven ten dienste van Handels- en Industriescholen, voor den Handelaar die zaken heeft met het buitenland, voor Logementen, Koffijhuizen en andere plaatsen waar reizigers zich bewegen. Deze kaart op steen gebragt door den Heer A. J. BOGAERTS te Breda, zijn vermeden de belangrijke fouten welke in de fransche en Duitsche uitgaven worden gevonden.

Prijs *f* 4,50 op linnen en rollen, *f* 2 in vier groot Mediaan bladen.

** Bij GEBROEDERS BINGER, uitgevers te Amsterdam, ziet het licht:

NATUURKUNDIGE ATLAS.

Vrij bewerkt naar de Engelsche en Hoogduitsche Uitgave, en met nieuwe figuren vermeerderd door

J. H. VAN EOTEN,

Onderwijzer der Wiskunde aan het Stedelijk Gymnasium, Privaat-docent in de Wis- en Natuurkunde te Amsterdam, bevattende elf gr. 4°, fraai gekleurde Platen, op zwaar Bristol-Karton, in Linnen Portefeuille met Vergulden Stempel, benevens eene *Beschrijving* van circa 5 vel Druks, 4°. formaat, in 2 kolommen, gebrocheerd. Prijs *f* 5,—.

Te Haarlem bij JOH ENSCHEDÉ EN ZONEN.